ההוא דהוה קא שכיב אמרו ליה אתתיה למאן אמר להו חזיא לכהנא רבה אמר

רבא מאי ניחוש לה הא אמר רב חייא בר 🐠

אבא אמר ר' יוחנן בעל שאמר גרשתי את

אשתי נאמן א"ל אביי והא ¢כי אתא ר' יצחק

בר יוםף אמר ר' יוחנן בעל שאמר גרשתי את

אשתי אינו נאמן א"ל ולאו מי לא שנינהו כאן

. למפרע וכאן להבא סואשנויי ניקום ולסמוך

א"ל רבא לרב נתן בר אמי מיחוש לה ההוא

דהוה מוחזק לן דלית ליה אחי ואמר בשעת

מיתה דלית ליה אחי אמר רב יוסף מאי

ליחוש לה חדא דמוחזק לן דלית ליה אחִין ועוד האָ אמר בשעת מיתה

דלית ליה אמר ליה אביי יהא אמרי דאיכא

עדים במדינת הים דידעי דאית ליה אחי

השתא מיהת הא ליתנהו קמן לאו היינו דר'

חנינא ידאמר רבי חנינא עדים בצד אסתן

ותאסר אמר ליה אביי אם הקלנו בשבויה 🌣

י (משום דמנוולא נפשה לגבי שבאי) נקל

באשת איש א"ל רבא לרב נתן בר אמי

יחוש לה: זה אחי אינו נאמן: @ ואידך מאי

קאמרי אי קאמרי אחונא הוא אמאי יפול

עמו בחלקו ותו לא אלא דקא אמרי לאו

אחינו הוא אימא סיפא נפלו לו נכסים

ממקום אחר יירשו אחיו עמו יהא אמרי ליה

לאו אחונא הוא לא צריכא הדקא אמרי אין

אנו יודעין אמר ©רבא זאת אומרת ימנה לי

בידך יוהלה אומר איני יודע פמור אביי אמר

קל א מיי׳ פי״ב מהלכות גירושין הלי ה סמג עשין נ טוש״ע אה״ע סי׳

עשין נ טוש"ע חה"ע סיי קנד סעיף א: קלא ב ג מיי' פ"ג מהל' יצוס הלכה ג סמג

עשין נא טוש"ע אה"ע סי

עשין נח טושייע חהייע סיי קנו סעיף ח: קלב ד מיי פ״ד מהלי נחלות הלי ח ועיי

נחלות הל' ח ועי' במ"מ סמג עשין לו טור

שו"ע חו"מ סי רפ ס"ד: קלג ה מיי שם טוש"ע שם

קלג ה מייי שם טוטייע שם קלד ר מייי פ״א מהלי טוען הלי ח ועיין

. במ"מ סמג עשין לה טור

ש"נו חו"מ חי' נוה ח"נו:

 לנעיל קלד:], צ) ניבמות
לל:], ג) כמובות כג. קדושין
יב:, ד) רש"למ"ו, ב) [לפת"ש
יבי, ד) ניטילמ"ו, ד) [לפת"ש
מוס ביטין כו. ד"ה התם וכו" מ"ל רבהן, ו) ונ"ק קית. נ"מ לו: קטו: כתובות יב:ן, ז) וכתובות כג.ן, **ה**) ועירובין מובות כג.], א) [עירובין בילה 7.], ט) [כתובות יג.], י) גליון,

הגהות הב"ח

(d) גמ' למר רבה מלי בשבויה נקל כל"ל ותיבו" משום דמנוולה נפשה לגבי שבאי נמחק: (ג) שם ואינך מאי קאמרי אי דקאמרי אחונא הוא: (ד) רשב"ם ד"ה חזיא וכו' על ידי שאמר כצ"ל ותיבות מגו דבעל שחמר כנ"ל וחיבות מגו דבעל נמחק: (ה) בא"ד מהימנינן ליה כדמפרש: (ו) ד"ה נקל באשת איש וכו' איסור חנק, נ"ב אע"ג דעכשיו אינה א"א וליכא חנק כי אם לאו דלא מסים אשת המת התוצה מ"מ מהיה סשת המת החונה מיית מאחר דקודם שמת בעלה היתה בחוקת א"א עדיין בחוקת אותו איסור עומדת וזהו איסור חנק לא חנק ממש רק איסור חנק שהיה בה לא יסתלה ממנה עד שנפטרה יבמה: (1) תום' ד"ה י"ל התם להוה מלי:

מוסף תוספות . א. [ו]היכי חזיא אפי הדיוט. ב. ואילו היתה זקוקה ב. ואילו ליבם היבם פוסלה וכמו ששנינו (יבמות סז:) העובר והיבם פוסלין ואין מאכילין. רשב"א. ג. וכתב ודהאיז הרמב"ו סרמניין [דהאי] קוד הוחזק כאן בב"ד דבמדינת הים איכא עדים. אמנם רבינו יונה כתב ואע"ג יים יי. רבינו י דקיי״ל וכו׳, התם היינו . טעמא דלא מיתסר אם יצא טעמא דלא מיתוסר אם יצא קול שיש עדים במדינת הים שהיא מקודשת עד שיגיעו לדבר הברור, משום דמוקמי לה בחזקת פנויה דאשה זו בחזקת . פנויה עומדת ואין מוציאין פניה עומדת ואין מוציאין מחזקה בקול בעלמא, אבל הכא הרי זה הקול יוצא להכחיש עיקר החזקה הראשונה, דהא אמרי דאיכא עדים במדינת אכוו דא כא כו ם במו מז: הים דידעי דאית ליה אחי, וכיון דאפשר לברר הדבר חיישיגן וגמתין עד שיתברר הדבר. T. דא״כ אין לדבר סוף דלעולם איכא למיחש. תום׳ הירושיו יכ: ה. [ו]יודע שיכחישנו אם הוא משקר. תוס' נ״ק מו. 1. הלכך מדטעין . שמא מוכחא מלתא דברי רהאי אמת הוא. שס. . [ד]אטו בכי הא גוונא ו. [ד]אטו בכי הא גוונא דלא הו"ל למידע י"ל ברי ושמא ברי עדיף א"כ האומר לחבירו שורך הזיק את שורי והוא אומר איני את שורי והוא אומר איני יודע נימא ברי עדיף יותחייב לו, אין לדבר סוף. מוס' ר"ד. ח. [ומיהו] י"ל כיון דהאי אח מסהיד עליה שהוא בעל דינו כמותם אע"ג דאינהו לא הוה להו למידע אמרינן בהו ברי ושמא ברי עדיף למאן דמחייב ואילו היה טוען האי אח דברי לי ראנא אחוכון הוו מחייבי אבל בודאי אי לא הוה האי אח דאודי ליה לא הוו

תוס' רי"ד.

ההוא דהוה קא שכיב. והיו לו אחין ולא בנין דמוחזק ליבם: אמרו ניה אחסיה למאן. זקוקה ליבום או מותרת לשוק: חויא לכהנת. לאו דוקת אלא שמותרת לכל אדם ואינה זקוקה ליבם ומיהו לכהנא אסירא דהא ע"י ווי מגו דבעל שאמר גרשתי את אשתי

נאמן מהימנינן (ה) כדמפרש ואזיל: למאי ניחוש לה. לאסרה לשוק: הא"ר חיית בר חבת כו'. והחי נמי הכי קאמר גרשתי את אשתי וחזיא לעלמא ומיהו לכהנא אסירא דהא לא פטרינן לה אלא בטענת גרשתי את אשתי וגרושה פסולה לכהן שהרי אינה נפטרת בטענת יש לי בנים דהא מוחזק לן בגויה דאין לו בנים ואיהו לא טעין יש לי בנים דניהמניה ע"י מגו דמלי פטר לה בגט הלכך הכי קאמר גרשתי את אשתי ונאמן הוא לחי בעי מגרש לה: וחנו חשינויי כו'. דלמא אמוראי נינהו דפליגי אליבא דר׳ יוחנן ואיכא למאן דאמר אינו נאמן אפילו להבא דלא אמרינן מגו שהרי רגלים יש לדבר שלא גירשה דאם גירשה קלא הוה ליה למילתא כדאמרינן בהאשה שנתארמלה": חוש לה. כאביי ותיאסר לשוק ומשום דאמר לעיל למאי ניחוש קאמר הכא דודאי איכא למיחש. ומהכא שמעינן דבעל שאמר גרשתי את אשתי אינו נאמן: ההוא דהוה מוחוק לן. בגויה דלית ליה אחי חוקה בעלמא בלא עדים ויודעין היו בודאי דאין לו בנים ואי לא דמוחזק לן דלית ליה אחי היה לנו לאסרה לשוק מספק כיון דודאי אין לו בנים: ועוד האמר בשעת מיסה כו'. ואע"פ שאין לו בנים כיון דאמר אין לי אחים נאמן להתירה ואע"ג דמוחזק לן באחי נאמן להתירה מגו דאי בעי פטר לה בגיטא ומה לו לשקר כדאמרי׳ נמי לעיל דאף על גב

דמוחזק לן באחי ואמר זה בני נאמן להתירה משום מגו דאתי מגו ומרע ליה לחזקה: אמר ליה אביי הא אמרי. בני העיר הזאת דאיכא עדים ולריכין אנו לחוש לדבריהם ולהמתין עד שנשמע מה בפי עדים: ומשני השתא מיהם הא ליתנהו. ואין לנו אלא מה שעינינו רואות: לאו היינו. דמקשינן בכתובות בפ׳ האשה שנתארמלה [כנ.] גבי בנתיה דמר שמואל דאשתביין ואסקינהו לארעא דישראל ואמרו נשביתי וטהורה אני ושרינהו רבי חנינא להנשא לכהנים ואמרי׳ והאיכא עדים במדינת הים שנטמאו ואמר ר' חנינא עדים בלד אסתן רוח לפונית ותאסר בתמיה ומפרש התם דעדי טומאה אתמר: אם הקילו בשבויה. דהרבה הקילו בה חכמים במסכת כתובות דאפי׳ אשה ועד אחד נאמנין לומר טהורה וטעמא דבשביל שנתייחדה בין השבאין אין לנו לאסרה שהרי סתם אשה משמרת עלמה מזנות ואוקמה אחזקתה ואיסור קל הוא אם נישאת לכהן: נקל בחשם חיש. בתמיה °דחיכה (י) איסור חנק והרי היה בחוקת איסור עד עתה ואל תתירנה מספק כיון דאמרי אינשי דאיכא עדים במדינת הים שזקוקה ליבם: דמנוולה נפשה לגבי שבהי לה גרסינן ופירוש היה בספרים: חוש לה. כאביי ולא תנשא בלא חלילה: דקאמרי אחינו הוא. ומשום הכי קחני גבי נפלו לו נכסים ממקום אחר דכולן יורשין אותו: ותו לא. הלא עם כל אחיו יש לו ליטול: דקאמרי אין אנו יודעין. הלכך לא שקיל מינייהו מידי דאמרי ליה אייתי ראיה וכשמת הן יורשין אותו מכח אחיהן החי שמודה להן שאותו הספק אחיהן היה: ואם אומרם כו'. ופלוגתא היא בכמה מקומות בגמ' (ב"ק דף קית.) דרב הונא ורב יהודה אמרי חייב ור"נ ור' יוחנן אמרי פטור וקיימא לן דפטור דהלכחא כרבי יוחנן מחבירום וכרב נחמן בדינים אלא שישבע שבועת היסת שאינו יודע. ומתניתין נמי החח החחד טוען בשביל חחיו הספק ממון יש לחחי בידכם והן אומרים אין אנו יודעין ואמרי׳ פטורין דאוקי ממונא בחזקת מריה: לעולם

דאיתמר (לעיל דף זב.) המוכר שור לחבירו ונמלא נגחו

הדיא לבהנא רבה. יש מוחקים רצה משום דלכל הפחות אלמנה היא ולא חזיא לכהן גדול ואומר ר"י דשפיר גרם רבה דהא אף לכהן הדיוט אסירא דהא מטעם שאמר גרשתיה היה מתירא ולא שהיה אומר שהיו לו בנים דא"כ היה נאמן כדתנן

במתניתין דוה בני נאמן ומאי הוי מייתי עלה מילתא דר׳ יוחנו אלא הכי פירושו דחזיא לכהנא רבה כלומר אינה זקוקה ליבום שגרשתיה דמותרת לכל העולם ואפי׳ לכהן גדול מטעם זיקת יבמין וה"ר מנחם גרם חזיא לכהונה כלומר אינה זקוקה ליבם וחוזרת לכהונת בינשא לאכול בתרומה ב: ס"ג הא אמרי דאיכא סהדי במדינת הים דידעי דאית ליה אחי. וה״פ הח יצא קול הכא שאומרים דאיכא עדים במדינת הים ג ול"ג והא איכא סהדי במדינת הים דאי ודאי דאיכא עדים במדינת הים א"כ מאי קאמר השתא מיהא הא ליתנהו ואי בעי למימר שיש לנו לחוש שמא יש עדים הא ודאי ליכאד למיחש דהא תנן יש לי בנים נאמן וה"ה אין לי אחים נאמן דמגו דאי בעי פטר לה בגיטא וכן בפרק שני דכתובות (דף כג. ושם) על בנתיה דמר שמואל דאישתביין ופריך הא אמרי איכא עדים במדינת הים אבל אי ליכא קול אין לנו לחוש מאלינו שמא יש עדים דהא תנן התם

נשביתי וטהורה אני נאמנת: אברי אמר לעולם חייב. (י) וקשה דרב יהודה אדרב יהודה דבריש שור שנגח את הפרה (ב"ק דף מו. ושם) אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי סומכוס אבל חכמים אומרים זה כלל גדול בדין המע"ה ומפרש התם דזה כלל גדול אפי׳ ניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא אלמא לרב

לעולם יהודה ברי ושמא לאו ברי עדיף וי"ל דוקא גבי מלוה אית ליה לרב יהודה דברי עדיף דהוי ברי חשוב דאם לא הלוהו לא היה מעיז פניו לומר מנה לי בידך שהרי הלוה יודע שלא הלוה ממנו כלום הושמא של לוה גרוע שהיה לו לידע אם הלוה או לא הלוהי ולכך חייב אבל גבי שור שנגח את הפרה דלא חשיב ברי של ניזק משום דיודע שהמזיק אינו יודע מתי ילדה קודם נגיחה או לאחר נגיחה לכך טוען ברי שיודע שלא יכחישנו המזיק ושמא של מזיק אינו גרוע כי אין לו לידע כי לא היה שסד אבל קשה הא דאמר בפ"ק דכתובות (דף יב: ושם) אמר ליה אביי לרב יוסף הא דרב יהודה אמר מנה לי בידך והלה אומר איני יודע חייב דשמואל היא דפסיק התם כרבן גמליאל דנאמנת כשאמרה משארסתני נאנסתי ונסתחפה שדהו והשתא הא אפילו רב יהודה מודה לשם דאינה נאמנת לפי שהבעל אינו יודע מתי נאנסה לא חשיב ברי שלה כי ההיא דניזק ומזיק י) (ומיהו י"ל (ח) דהוה מלי למימר וליטעמיך) וכן בריש הבית והעלייה (ב"מ דף קטו: ושם) גבי אם היה מכיר מקלת אבניו נוטלן ומוקי לה דקאמר איני יודע וקאמר לימא מיהוי תיובתא דר"נ ור' יוחנן דאמרי מנה לי בידך והלה אומר איני יודע פטור והשתא הא לרב יהודה נמי הוי תיובתא דמודה התם דפטור דהוי ברי גרוע משום דאידך אינו יודע אם היו שלו לפי שהרבה אבנים דומות זו לזו וי"ל דאביי דהכא לא משוי חילוק בין ברי חשוב דמלוה לברי גרוע דהא קאמר הכא לעולם חייב ושאני הכא דכי מנה לאחר בידך דמי משמע דאם הוא עצמו היה אומר אחיך אני והוא אומר איני יודע יטול בחלקו אע"ג דהוי ברי גרוע דהם אינן יודעים אם יש להם את במדינת הים או לאו השתא אתי שפיר דההיא דכתובות אביי אמר לה וההיא דהבית והעלייה (שם) נמי דקאמר לימא תהוי תיובתא דר"נ משום דלאביי לא הוי תיובתא דרב יהודה וזה כלל גדול בדין דריש פרק הפרה לא מוקי אביי לאיתויי אפילו ניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא אלא מוקי להכי דאמר התם א"ינ לכי הא דאולינן בתר חוקה אפילו כנגד רובא ואין להאריך כאן:

גליון הש"ם

גמרא חוש לה. עיין כ"י פי"ב דיבמות דף לח ע"ד ול"ע. ונראה דהתכוון בדרך ב" תירולים. אי דפירכת הש"ם מנא ידעינן דהוא אינו נאמו אף דבידו לחלוץ כדאמרי' הכא חוש לה. או דהחלילה בעלמותה בלא עדים לאו כלום היא כמו במקדש בלא עדים ובריטב"א יבמות מפורש רשב"ם ד"ה נכל בו האבא אטוו (ווכן) [חנק]. ק"ל הא ילאם מאיסור א"א ורק היא יבמה לשוק דהוא רק לאו וכזה ק"ל על תוס' יומא דף נה ע"ב ד"ה והתנן:

מוסף רש"י

בעל שאמר גרשתי את בעל שאמר גרשתי את שאמר אינו באמן, דלס אילת אינו באמן, דלס אילת לנתלתם הלכך לה לתינון להים לנתלתם הלכך לה לתינון להים דכתה לי לנתלת בתוחם עדים דמי דרים בצד אחרן. כלד לפון, תולפון הדי לתה לתילת לתילת לתילת להיב להים לתינות היב לתה לתילת לתילת בתוחבות בכן לות מותובות בכן לותובות בכן לותו לפונית, ואינן באים ומעידים, לפות, וחיק בחים ומעידים, ותאסר, בממיה (קדושין יבי.). והלה אומר איני יודע פטור. מלשלם, ומכל מקום משבעינן ליה שבועת היקת שכן הוא כדבריו שאינו יודע שהוא חייב לו ורחורוח יר שהוח חייב לו (בחובות יב: ב־ק קיח.) דלח עדיף שתח מברי, דהא אי נמי הוי טעין ליה אין לך בידי כלום הוי משביעין ליה שבועת היסת .(DW 7"3)

רבינו גרשום

ואמרי ליה איתתא למאן. . כלומר דלא הוה ידעי אי הוה [לו] בן כדי שלא תהיה אשתו זקוקה ליבום אי לאו: לאו משום דוקא קאמר לכהנא רבא משום דאיהו דאסור באלמנה אלא לכל כהנא הדיוטות דאינה זקוקה ליבום דאית ליה בני: חוש לה. להתירה דנאמן . דנסמוך אשנויי. ואיכא דאמרי חוש לה דאינו נאמן: י אכוו לאו היינו דר׳ חנינא דאמר נאמנת שהפה שאסר הוא הפה שהתיר שאין עדות הפה שהתיו שאון ב... אחרת אלא היא. ואמריי והלא שמא יש לך עדים במדינת הים שנשבית ולא תהא נאמנת שאומרת טהורה אני. אמר להו ר׳ חנינא עדים בצד אסתן.

ל דליתנהו הני עדים לקמן דישה אומר אין לו אחין וגם מוחזק לן דלית אחי נאמן: נקל באשת איש. לפוטרה בלא חליצה ויבום: חוש לה. להיתר ואיכא דאמרי חוש לה לאיסור: ותו לא. הא בכל הנכסים ראוי ליטול כאחד מהן: יירשו דאית ליה אחי והוא אומר אין לו אחין וגם מוחזק לן דלית אחי נאמן: נקל באשת איש. לפוטרה בלא חליצה ויבום: חוש לה. להיתר ואיכא דאמרי חוש לה לאיסור: ותו לא. הא בכל הנכסים ראוי ליטול כאחד מהן: יירשו האחר האור להוא המה אומה האחר בשנה האחר באמר באמר באמר באמר האחר בהוא האחר האחר האחר באמר באמר באמר באמר באמר ב אחרו עמור של האחרון האמאי ירישו: לא צריכא דקאמרי אין אנו יודעין אם אחינו הוא אם לאו. ומשום הכי נירות בעפוד שנפלו לו לאחר מיכן ומצו למימר להאי אומ מדה מודה דאחינו הוא משום הכי נירות כותך. והאי דלא יהיבנא ליה מחלקן משום דאנן לא ידעין דאחינו היה: זאת אומרת. דיטול עמו בחלקו דהאי דמורי לו ולא בחלקן דהאי דאמרי אין אנו יודעין. הכי נמי בעלמא כשאמר אחד לחבירו מנה לי בירך והלה אומר איני